

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1921 kl. 1 e. m.

*Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 10,
i anledning av väckt motion om vidtagande av åtgärder
för internationell utredning och överläggning i fråga om
antagande av ett världsspråk m. m.*

I en inom första kammaren väckt och till utskottet remitterad motion, nr 154, har herr *Lindhagen* hemställt,

att riksdagen ville anhålla, att regeringen måtte:

1:o) hos folkens förbund och de stater, som ej äro anslutna till det samma, taga initiativ till en *förutsättningslös* internationell utredning och överläggning för antagande genom mellanfolklig överenskommelse av ett världsspråk, avsett att inläras i alla världens skolor, ävensom till åtgärder för inrättande av en internationell världsspråksakademi för övervakande av det antagna språkets utveckling och enhetlighet,

2:o) för sådant ändamål särskilt stödja den av svenska världsspråkskommittén genom regeringens bemedling till förbundet ingivna hemställan om ett dylikt initiativ från förbundets sida.

Frågan om åtgärder från statsmakternas sida för främjande av världsspråksidén har, såsom motionären erinrar, tidigare vid flera riksdagar varit föremål för omprövning. Vid 1919 års riksdag väcktes av herr *Lindhagen* en motion, nr 117, i vilken hemställdes, såvitt angår ovanberörda fråga, att riksdagen måtte anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes taga initiativ till en internationell överläggning om genomförandet genom mellanfolklig överenskommelse av ett världsspråk, avsett att inläras i alla världens skolor, ävensom framföra denna sak till övervägande särskilt vid underhandlingarna om det blivande fredsslutet. Motionen remitterades till första kammarens första tillfälliga utskott, som inhämtade yttrande över densamma från professorn *Adolf Noreen*. Denne uttalade därvid, att det lede intet tvivel och erkändes alltmera enhälligt bland sakkunnige, att ett världsspråk (hjälpsspråk) utgjorde ett trängande och

Utskottet.

med vart år allt omistligare behov. Vad som först och främst borde för sakens främjande åtgöras, vore att söka åstadkomma ett gemensamt uttalande till förmån för världsspråkstanken av ett flertal statsmakter och att, om och sedan man lyckades åvägabringa ett sådant, söka förvärva sig en säker kanal till de makthavande vid fredsslutet eller inom det nationernas förbund, som man ju hoppades då skulle hava kommit till stånd.

Utskottet uttalade i sitt över motionen avgivna utlåtande (nr 5), att den viktiga och intressanta frågan icke för det dåvarande syntes mogen för internationellt avgörande.

Såsom av de vid motionen fogade bilagorna A. och B. framgår, har den i motionen avhandlade frågan numera av svenska världsspråkskommittén blivit förelagd nationernas förbunds första delegeradeförsamling i Genève genom en till densamma avlåten skrivelse, däri anhålles, att förbundet måtte taga initiativet till en förutsättningslös internationell utredning och överläggning för antagande genom mellanfolklig överenskommelse av ett världsspråk, avsett att inläras i alla världens skolor, ävensom, i förekommande fall, till åtgärder för inrättande av en internationell världsspråksakademi för övervakande av det antagna språkets utveckling och enhetlighet. Denna från svenskt håll gjorda framställning synes icke hava kommit under omprövning i Genève. Däremot behandlades av församlingen ett från flera medlemmar inom densamma väckt förslag, att förbundet i ändamål att öka samförståndet mellan folken måtte uttrycka en önskan, att undervisningen i esperanto utbreddes mera i alla världens skolor. Vederbörande utskott föreslog, att framställningen skulle överlämnas till generalsekreteraren med uppdrag att till nästa församling framlägga en rapport om vad som uppnåtts i länder, där ett internationellt språk redan införts i offentlig undervisning. Församlingen beslöt emellertid uppskjuta frågans behandling.

Syftet med förevarande motion synes utskottet beaktansvärt.

Enligt utskottets mening vore det otvivelaktigt för saken mest gagnande, att en förutsättningslös utredning av förevarande fråga komme till stånd. Då en sådan åsyftas i den av svenska världsspråksföreningen till förbundet ingivna framställningen, synes det utskottet mycket önskvärt, att densamma erhåller officiellt stöd.

Utskottet får alltså hemställa,

att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla,

det Kungl. Maj:t täcktes på sätt, som må befinnas lämpligt, stödja den av svenska världsspråkskommittén till nationernas förbund ingivna framställningen om vidtagande av en förutsättningslös utredning angående möjligheterna för införandet av ett världsspråk.

Stockholm den 15 mars 1921.

På utskottets vägnar:

TH. BORELL.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar *Borell*, *Lundberg*, *Carlsson*, friherre *Barnekow*, *Grevesmühl*, *Strutz* och *Johansson* i Tväråselet.
